

Hørings notat vedr. forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i institusjon for behandling, omsorg og rehabilitering av personer med rusmiddelproblemer (Gjennomføringsforskriften).

I de seinere årene har det skjedd en lovutvikling og lovendringer som omfatter bla pasientrettigheter og helsepersonells plikter, samt at tidligere Lov om sosiale tjenester – nå fra 01.01.12 er tatt inn som en del av Helse- og omsorgstjenesteloven. Dette gjør at det er absolutt på tide med en revidering av de tidligere gjennomføringsbestemmelser.

Det bes om høringsuttalelse til forskriften i sin helhet og til Helse- og omsorgs departementet (HOD) sine merknader og alternative forslag. I dette høringsnotatet vil det bli gitt kommentarer knyttet til de ulike paragrafene - og samtidig kommentarer til HOD sine merknader til de ulike paragrafene

§ 1 Formål

Ingen kommentarer.

§ 2 Virkeområde

Her framkommer hvilke døgninstitusjoner som skal omfattes av forskriften bla i punkt e) *private institusjoner for personer med rusmiddelproblemer uten avtale med kommunen eller avtale med regionalt helseforetak*. Dette er institusjoner hvor pasienten betaler oppholdet i sin helhet. HOD ønsker at punkt e) tas ut av forskriften fordi når det offentlige ikke finansierer eller støtter driften økonomisk, har det offentlige mindre interesse av å detaljregulere osv.

Kommentar: private institusjoner uten offentlig økonomisk støtte må også omfattes av forskriften. Rusavhengige er en sårbar pasient/bruker gruppe som i noen tilfeller har liten innsikt/forståelse i hva som er til det beste for seg selv og kan velge behandlingsalternativ som representerer minste motstands vei dvs f.eks ikke ha rustesting som del av behandlingsopplegget. Pasientene/brukerene i private institusjoner uten offentlig støtte må også ha et lovverk å forholde seg til slik at de har de samme klagemuligheter til offentlige myndigheter som andre som mottar helsehjelp – bla om det skulle skje for store inngripen i pasientens/brukerens personlige integritet.

§ 3 Vern om personlig integritet

Her beskrives pasienten/brukerens mulighet til å bestemmes over seg selv blir ivaretatt, blant annet i forhold til utformingen institusjonens daglige liv, ivaretagelse av personlige interesser, ute aktiviteter. Livssyn osv.

Kommentar: Det som er viktig å presisere, er som det står i teksten – *så langt det er forenelig med formålet for oppholdet*. Det bør kanskje komme fram i forskriften at det er viktig at pasient/bruker og institusjonen tidligst mulig blir enige om hva som er formålet med oppholdet eventuelt i de ulike fasene i oppholdet – da dette vil legge premisser for gjennomføringen av oppholdet, i forhold til bla inngripen i personlig integritet, rusmiddeltesting osv.

§ 4 Husordensregler

Kommentar: Det er positivt at Fylkesmannen skal ha husreglene til vurdering i forhold til lover og forskrifter. Dette vil utgjøre en god kavitetsikring og trygghet for pasienter/brukere og personale at husreglene ikke er i strid med forskriften.

Husordensreglene må være forenelig med hensikten med oppholdet/behandlingen.

§ 5 Oppbevaring av eiendeler og økonomiske midler

Ingen kommentar.

§ 6 Rusmiddeltesting

Forskrift tekst: *Pasient og bruker kan samtykke til at det kan tas prøver av biologisk materiale for å påvise bruk av rusmidler når det er nødvendig for å oppnå formålet med oppholdet. Samtykket må være skriftlig og avgis før eller under oppholdet*

Kommentar: Det er viktig å presisere at formålet med oppholdet må være klart – og vil være ulikt i forhold til ulike institusjoner. Der formålet med oppholdet er at pasient/bruker må være rusfri for å nyttiggjøre seg behandling – må samtykke til testing av biologisk materiale inngå som en sentral del av behandlingsforløpet. Resultatet av slik testing vil da danne grunnlag for justering av den videre behandling, dette er sammenlignbart med f.eks somatiske behandlingsforløp. Rammene for hyppigheten i forhold til testing av biologisk materiale må overlates til den enkelte institusjon og må stå i forhold til formålet med oppholdet for pasientgruppa. I institusjoner hvor formålet med oppholdet er avrusing og rusfrihet – må institusjonen selv kunne vurdere å etablere faste rutiner for testing av biologisk materiale – bla for å bidra i pasientens motivasjon for vise rusfrihet.

Videre i §6 – gis institusjonen, ved leder eller den leder gir fullmakt til, mulighet til å teste biologisk materiale i forhold til innleggelse etter Helse- og omsorgstjenestelovens §§10-2 og 10-3 herunder midlertidige vedtak Det har tidligere vært fylkesnemnda som har fattet disse vedtak, HOD ber høringsinstansene om å vurdere dette spesielt – om fylkesnemndas eksklusive kompetanse til å pålegge rustesting bør videreføres.

Kommentar. KPR/Avdeling for rusbehandling – støtter direktoratets forslag til at det er leder ved institusjonen eller den leder gir fullmakt til – som kan fatte vedtak om teste biologisk materiale i forhold til innleggelser etter §§10-2 og 10-3 etter Helse og omsorgstjenesteloven. De pasienter som blir innlagt etter disse paragrafene har en omfattende og sammensatt problematikk og ofte et nylig heftig rusmiddel inntak. Det er vurderes som medisinsk uforsvarlig at det ikke kan tas ulike tester ved innleggelse. Dette for å avdekke hvilke rusmidler pasienten har inntatt og for å kunne sette inn hensiktsmessig og forsvarlig medisinering og behandling uten å måtte vente til at fylkesnemndas vedtak. Det er viktig å komme i posisjon til å iverksette riktig behandling raskt.

En støtter departementets forslag for følgende endring i psykisk helsevernloven § 1-1a andre ledd: "For pasienter innlagt i medhold av helse- og omsorgstjenesteloven §§ 10-2 og 10-3, skal § 4-7a annet ledd i loven her likevel gjelde". En støtter også forslaget om å endre ordlyden fra *urinprøve* til *rusmiddeltesting av biologisk materiale*.

§ 7 Forbindelse med omverdenen

KPR/Avdeling for rusbehandling støtter de muligheter som framkommer i forskriften, spesielt i forhold til at det er mulighet til å innføre begrensinger i

forhold til besøk, sende og motta brev samt å benytte elektroniske kommunikasjonsmidler.

Kommentar

Det framkommer i teksten at ved beslaglagte kommunikasjonsmidler skal pasienter skal gis adgang til bruk av telefon og PC stilt til disposisjon av institusjonen. Det bør framkomme i teksten muligheten til å overhøre/ være tilstede ved telefonbruk og at PC må ha begrensinger i forhold til skadelig bruk. Det vil si surfing og nedlasting av materiale som er ulovlig samt ikke er forenelig med formålet med behandlingsoppholdet.

§ 8 Kroppsvisitasjon og ransaking av pasient og brukers rom og eiendeler

Ingen kommentar.

§ 9 Beslag og tilintetgjøring av rusmidler og farlige gjenstander

Ingen kommentarer

§ 10 Tvang i akutte nødsituasjoner

Ingen kommentarer

§ 11 Adgang til tilbakeføring ved rømming

Ingen kommentarer

§ 12 Beregning av tilbakeholdstiden ved tvangsinnleggelse med hjemmel i helse- og omsorgstjenesteloven § 10-2

Ingen kommentarer

§ 13 Registrering, underretning og fortløpende vurdering av vedtak

Ingen kommentarer

§ 14 Klage

Ingen kommentarer

§ 15 Samarbeid mellom institusjonen og kommunen

Ingen kommentarer

§ 16 Ikraftsetting

Ingen kommentarer

Høringsnotatet er drøftet i ledermøtet i ARB den 23.04.15

270415

Øyvind Børresen
Avd. sjef